

Dansk Skoleforening
for Sydslesvig e.V.

Det er min grundlæggende opfattelse, at vi ikke skal fortælle sydslesvigerne, hvad de skal.

Kim Andersen
Mere på side 7

Det er en fantastisk flot og meget glad og åben skole.

Prinsesse Benedikte om A.P. Møller Skolen
Mere på side 8

Vi har en særlig forpligtelse over for de børn, der er sat i de danske skoler af deres forældre.

Lars Kofoed-Jensen
Mere på side 5

FOTO: ANNELOSE MØLVIG

Bueskydning var en af vikinge-disciplinerne. Her får Nieke Mentges fra Hatlund-Langballe Danske Skole hjælp af idrætslærer Jørg Brückner fra Kaj Munk-Skolen.

10-kamp på vikingewis

Vikingeolympiade

53 skoleelever fra 5. og 6. klasse fra fem skoler konkurrerede i en vikinge-olympiade på Lyksborg Historisk Værksted.

En egetræsbåd skulle slæbes over land. På tid. Eleverne skulle kaste med økse, skyde med pil og meget andet. Formålet var, at de børn, der kommer til at gå i klasse sammen, allerede kender lidt til hinanden, når de mødes.

- Det var rigtigt cool at bygge Thors vogn og også at kaste med Ratatosks kugler, siger Nieke Mentges, der går i 6. klasse på Hatlund-Langballe Danske Skole. Det var 5. og 6. klasserne fra Sønder Brarup Danske Skole, Kaj Munk-Skolen, Bøl-Strukstrup Danske Skole, Sørup Danske Skole og Hatlund-Langballe Danske Skole, der mødtes i vikingernes verden.

Børnene blev sat sammen i grupper på tværs af skolerne.

- Mange af opgaverne kræver teamwork, for eksempel når de skal slæbe både hen over græsset, siger Ragnar von Winterfeld, der er leder af Lyksborg Historisk Værksted, der hører sammen med Lyksborg Danske Skole.

Han peger hen på et hold, der lynhurtigt fandt ud af at få båden hurtigt frem ved at lade den glide hen over nogle runde stolper. Mens Tim Oke Geldon, 5. klasse, og Andre Samp, 6. klasse, begge fra Sønder Brarup Danske Skole trækker i båden, har andre travlt med hele tiden at placere nye ruller foran, mens to skubber bag på båden.

Hvert 12. minut skal holdene videre til næste opgave.

Idrætslærer Jørg Brückner fra Kaj Munk-Skolen hjælper eleverne med at spænde buen rigtigt, holde pilen – og fremfor alt at slippe pil og bue samtidig.

- Vi samler eleverne til sådan en dag her, fordi de så allerede har et netværk, når de mødes i 7. klasse, siger han.

Moritz Zombath fra 5. klasse på Sørup Danske Skole og Mathis Witthoux fra 5. klasse på Bøl-Strukstrup Danske Skole forsøger sig med Ratatoskskugler – to kugler på en snor, der skal ramme en overligger og sno sig rundt om den.

- Det sjoveste er kuglerne og at skyde med bue og pil, er de to drenge enige om – om end de ikke var så heldige med kuglerne.

Annelise Mølvig

Ratatosk

- I nordisk mytologi er Ratatosk et egern, der piler op og ned mellem Yggdrasils top og rødder for at bringe nyheder. Det er budbringer mellem verdenerne og kan bevæge sig frit fra is til ild og alt imellem. Han taler med alle, både aser og norner.

Operation Dagsværk har brug for dig

Elever

Sydslesvigske skoleelever støtter Operation Dagsværk og søger arbejde for at tjene til en god sag.

Den 4. november er Operation Dagsværk-dag i Danmark og i Sydslesvig. På Duborg-Skolen i Flensborg er eleverne parate til at engagere sig for årets OD-formål, men de har brug for jobs, og det er her, Skoleforeningens forældre, de sydslesvigske organisationer, skoler og virksomheder kommer ind i billedet.

- Er der havearbejde, der skal klares, en væg, der skal males eller et arkiv, der skal støves af, er det lige noget for os dagsværkere, siger Henriette Evers fra 12 a. Men det er kun fantasien, der sætter grænser for, hvad man kan sætte de unge til at lave den 4. november. Forældre, organisationer og virksomheder kan sende deres jobtilbud til Operation Dagsværks emailadresse od-duborg@web.de.

Unge i Somalia

»Unge i Somaliland skal have en stemme« er årets Operation dagsværk formål. Undertrykkelse, diskrimination og tvangsægteskaber er en del af hverdagen for unge i

Somaliland. Derfor vil Operation Dagsværk og SOS Børnebyerne give 15.000 gymnasieelever i Somaliland viden og redskaber til at forme deres egen fremtid. Børn og unge udgør størstedelen af befolkningen i Somaliland. Alligevel er det udelukkende gamle mænd, som sidder solidt på magten.

Unge fratages muligheden for uddannelse. De bliver tvangsgift og unge piger bliver omskåret og får ofte deres første barn allerede som teenagere. Mange unge har derfor aldrig lært at ytre sig, have en mening eller

stå ved den. Derfor vil Operation Dagsværk og SOS Børnebyerne give ungdommen i Somaliland en stemme, så de kan lære at sige fra. Projektet vil starte elevråd på ti gymnasier i Somaliland og gennem aktiviteter på gymnasierne træne 15.000 elever i deres rettigheder, viden om uddannelsespolitik og i at føre kampagner med gennemslagskraft, der rækker ud blandt unge i hele samfundet og ind til magthaverne. Sammen vil Operation Dagsværk og SOS Børnebyerne skabe kritisk tænkende og velorganiserede unge mennesker i Somaliland, der bliver talspersoner for hele deres generation.

Indsats

På selve dagen arbejder tusindvis af elever fra de danske ungdomsudannelser til fordel for andre unge over hele verden. De arbejder ud fra devicen om at give en dag af deres egen uddannelse for at give en uddannelse til andre unge et sted i verden.

Daniel Dürkop

Vel! Ræk mig da, o efterår, en gravensten, som smager

Der er ingen tvivl, efteråret er over os. Naturen er gået i høstmodus, og samtidig er mindretallet som sædvanlig gået i mødemodus med alle de efterårsmøder, arrangementer i anledning af Spil Dansk Dagen, landsmøder, forældremøder, fællesrådsmøde, og hvad der ellers indgår i det sydslesvigske årshjul. Man skulle tro, at alt er, som det plejer; men det er det ikke.

Et emne behersker dagsordenen på alle de møder, jeg har været til, og det er flygtningesituationen. Vores skoler står over for den udfordring at skulle gå ind på børnene og de billeder, de er optaget af. Skolerne skal kunne besvare deres spørgsmål og imødegå fordomme med konkrete informationer. Det er en vigtig opgave for os som uddannelses-system, der bygger på humanistiske principper. Vores konsulenter har samlet materialer om emnet flugt, som lærere og pædagoger kan få adgang til via Skoleforeningens Center for Undervisningsmidler. Selvom det i grunden ikke er nævnelsesværdigt, eftersom det hører til konsulenternes og CfU's daglige opgaver at opdatere, samle og udvikle undervisningsforløb og materialer, vil jeg gerne fremhæve det her, da nogle læsere muligvis ikke kender til CfU's funktion.

Jeg kommer som formand rundt rigtig mange steder og kan med glæde konstatere, at der alle steder bliver spurgt: »Hvad kan vi gøre?« og ikke »Hvorfor skal vi gøre noget?«. På institutionerne sælges der kage for at samle penge, der repareres cykler til asylcentre, der indsamles tøj og legetøj, der åbnes op for at gennemføre tyskkurser på skolerne og meget, meget mere. Det er kun fantasien, der sætter grænser for, hvad man kan finde på for at hjælpe.

Vi har naturligvis også gjort os tanker om, hvorledes vi som organisation kan bidrage med noget. Efteråret er kommet, og vinteren er på vej, det går der ingen vej udenom. Derfor har Teknisk Afdeling undersøgt, om Skoleforeningen råder over boliger med separat indgang, der kan stilles til rådighed. Vi har nogle ledige huse og lejligheder, som i nærmere fremtid ikke skal bruges til pædagogiske formål. Vi har bedt de berørte institutioners samarbejdsråd at tage stilling til, om vi kan tilbyde dem til kommunerne til evt. indkvartering af flygtningefamilier. Og jeg kan med stor glæde og taknemmelighed meddele, at ikke et eneste samarbejdsråd har sagt nej til ideen endnu, og emnet skal tages op på et af de næste styrelsesmøder. Som mindretallets Skoleforening er vi en naturlig del af denne landsdel. Derfor vil vi også gerne yde vores beskedne bidrag til at hjælpe de mennesker, der har tabt deres hjemstavn, og som søger ly for bomber, sult, voldtægt og alt det andet forfærdelige, mennesker udsættes for i krig. Med vore tilbud på boligområdet kan vi forhåbentlig bidrage lidt til at hjælpe disse mennesker.

Situationen er alvorlig, men det er glædeligt at opleve den store hjælp-somhed overalt i vores landsdel. Og vi må ikke lade os lamme af problematikken, men bør holde modet oppe og glædes ved det, der fungerer godt. Lad os alligevel nyde efteråret, høstfester, aftenhygge i skumringstiden, efterårsferien, hundredvis af aftenmøder, og hvad der ellers hører denne årstid til.

REDAKTIONSKOMITE
Udo Jessen
Anders Molt Ipsen
Redaktion:
Annelise Mølvig, Daniel Dürkop
Layout:
Eyla Boysen
kommunikation@skoleforeningen.org

Udo Jessen, formand

Blues med lidt »Tomgang«

Skolekoncert

Bandet Loveless, Frimer & Poulsen har givet skolekoncerter for de sydslesvigske 9. og 10. klasser.

Fire elever ud af 170 9. og 10. classes elever i festsalen på A.P. Møller-Skolen rakte hånden op: Ja, de havde hørt blues før. Resten var blanke.

- Tro mig. I har hørt blues før, også selv om I ikke tror det, sagde blues- og soulsangeren James Loveless og fortsatte:

- Blues er hele grundlaget for den popmusik, I lytter til i dag.

Derefter lagde de tre herrer: Ole Frimer og Olav Poulsen på guitarer og James Loveless med sang ud med »Will the circle be unbroken«, som eleverne lyttede pænt til. I løbet af nummeret begyndte fødderne at vippe, koncentrationen blev større, og blikkene mere fast rettet mod bandet.

- Har I læst om musikken? Spurgte Loveless. Tavshed.

- Har I måske læst det på engelsk i engelsktimerne? Tavshed. Indtil en af musiklærerne, Jutta Öhler, tog ordet:

- Vi er først lige kommet i gang efter sommerferien, så der har ikke været tid til det, men vi bruger koncerten som optakt til at beskæftige os med blues, sagde hun til musikerne.

Det fik Ole Frimer til at fortælle eleverne, hvilken slags guitarer Olav og han spiller på, hvorefter de viste, hvordan det lyder, når Ole spiller med fingrene, og når Olav spiller med plekter og slide. Et anerkendende pift på guitar lavet med sliden fik eleverne til at vågne op.

Skolekoncerterne bliver arrangeret af Sydslesvigsk Forening, Sydslesvigs danske Ungdomsforeninger og Levende musik i skolen samt Skoleforeningen. Det er Ture Pejtersen, Skoleforeningens faglige medarbejder for musik, der er med til at arrangere koncerterne. Han tager hvert år til festival, hvor musiklærerne kan høre forskellige bands.

James Loveless sang, mens Ole Frimer bagved spillede guitar. Til venstre er Olav Poulsen, der også spiller guitar.

- Loveless, Frimer & Poulsen var blandt mine favoritter på festivalen, siger Ture, men forklarer, at det ikke er altid, at han kan få de orkestre, han har stemt på.

- Sammen med musikken følger undervisningsmateriale, som klasserne skal gennemgå inden koncerten, siger han og tilføjer:

- Det er lidt for nemt bare at gå til en koncert. Der skal være kød på.

Han valgte Loveless, Frimer & Poulsen, fordi unge i dag ikke kender ret meget til blues.

- Vi vil gerne præsentere dem for noget, de ikke er vant til, så de bliver tilvænnet forskellige genrer, siger han.

På scenen fortæller James Loveless, at bandet nu vil spille et dancehall-reggae-nummer, der er et hit i Danmark. »Tomgang« hedder det. Det har høstet flere platinplader.

- Den er skrevet af Shaka Loveless.

FOTOS: ANNELISE MØLVIG

Bandet fik 9. og 10. klasse eleverne til at komme op ad stolene og synge med.

Blod og fantasy blandt skolebørn

To sydslesvigske noveller indgår i en novelle-konkurrence på Herlufsholm Fantasy Bogmesse, der finder sted den 17. og 18. oktober.

Forfatterne til novellerne er Emma Wiese, 11 år, der går i 6. klasse på Askfelt Danske Skole og Line Jorde, 13 år, der går i 8. klasse på Cornelius Hansen-Skolen. De har begge skrevet en novelle og sendt den ind til Skoleforeningen. Her har dommere fra Skoleforeningen og Dansk Centralbibliotek læst de indsendte no-

Uddrag af Line Jordes novelle:

»Det føles som om hele mit ansigt bliver skåret op i to dele. Jeg begynder at skrike endnu højere, men denne gang ikke af angst, men af smerte. Det føles, som om tiden varer uendelig lang tid. Hvis giften skulle virke, havde alle ulve allerede været døde«.

veller og kåret de to bedste. Emmas og Lines. Derfor går Emma og Lines noveller videre til Fantasy Bogmessen på Herlufsholm, en kostskole i et tidligere kloster ved Næstved.

Der var tre kategorier: 10-12 år, 13-15 år og 16-18 år. Novellen skulle skrives i fantasy-genren. I oplægget står, at den »indeholder et element af magi, noget overnaturligt eller fabeldyr«, samt at fortællingen tager udgangspunkt i noget uventet. Blandt de sydslesvigske bidrag var der ingen vindere i kategorien for de 16 til 18-årige.

På Fantasy Bogmessen på Herlufsholm vil en jury bestående af tre forfattere udpege en vinder i hver kategori blandt de indsendte noveller fra hele Danmark og Sydslesvig.

Bagefter vil man kunne læse vindernovellerne på www.frilæsning.dk

Gabriele Fischer-Kosmol, der står for Skolebiblioteksudvikling og -råd-

givning på Skoleforeningens Center for Undervisningsmidler, siger, at Skoleforeningen deltager i konkurrencen for at fremme skrivelysten blandt de unge.

- Vi vil gerne give forfatterspirerne en platform, der giver dem mulighed for at dyrke deres talent, siger hun og fortæller, at der allerede er konkurrencer om den bedste oplæser og om viden, men der mangledes et skulderklap til forfatterne.

Annelise Mølvig

Uddrag af Emma Wieses novelle:

Ole sagde: »Hvordan kommer jeg endelig hjem igen?«. »Du skal dræbe dragen og bade i hans blod!«. Ole blev godt nok bange, men han tog afsted til dragen. Astro X. gav ham et sværd. »Med dette sværd kan du dræbe dragen, og bade i hans blod og så komme hjem«.

FOTOS: ANNELISE MØLVIG

Tanja er cirkusklar – omgivet af Stina (tv) og Selina. Bagerst har Justus sneget sig ind. Alle går i 7. klasse.

Antimobning blev til trivsels-cirkus

Cirkus

Eleverne havde mange konflikter. Derfor besluttede lærerne på Husum Danske Skole at sætte gang i et antimobbe-projekt, men det blev ændret til en trivselsuge, hvor alle skal være cirkusartister på tværs af klasserne.

I skolegården jonglerer børnene med diablo, en prop på en lang snor med to pinde. På gangene er der gang i avancerede kast med flowersticks. Engle, katte og tigre dukker op. I hal-len balancerer eleverne med farve-strålende (plastik)tallerkener på høje pinde, mens andre trykker billetter, bager småkager og koger bolsjer.

Mandag den 5. oktober indtog Cirkus Toussini skolen. Fredag, i går, opførte eleverne tre cirkusforestillinger for forældre, bedsteforældre, na-boer og andre, der havde lyst.

- Vi følte, at der var mange dril-lerier, og at det var træls, at vi efter hvert frikvarter skulle begynde ti-men med at løse konflikter, fortæller Solveig Aggerholm, der er skoleleder på Husum Danske Skole.

Konflikterne førte til, at lærerne for halvandet år siden besluttede at lave en antimobbe-plan.

- Men vi syntes, at det klang ne-gativt, derfor lavede vi det om til et trivsels-projekt for både børnehave, skole og fritidshjem og i samarbejde med skole-social-arbejdet og nogle forældre, siger Solveig og forklarer, at tanken var, at hvis alle gør de sam-me ting, virker det bedre.

Derfor blev det til en cirkus-uge. Skolens elever er delt op på tværs af klasser i tre store hold på hver 95, der igen er delt op i mindre grupper.

Efter en formiddag med snurrende tallerkener på tynde pinde, er (fra venstre) Sarah Gülke, Keike Hattemer, Laura Ziegert og Mirco Melsbach så rutinerede, at de kan lade tallerke-nerne vandre fra den ene pind til den anden. Pigerne går i 9. klasse, mens Mirco går i 5. klasse.

David, Pascal og Bo, der alle går i 8. klasse, øver sig i skolegården med diablo, også kaldet djævlespil.

Her prøver børnene kræfter med otte forskellige cirkusdiscipliner, desuden skal de lave alt klart fra billetter og plakater til lækkerier, de kan sælge på premieredagen.

Fredag kulminerede cirkusugen med tre forestillinger – hver gruppe på 95 elever opførte en forestilling, og samtlige i gruppen skulle optræde på scenen.

Et par drenge skal lige vise Solveig, hvordan de kan kaste flowersticken op og gribe den med deres to pinde – eller kaste den til en anden, der så griber. Alt sammen uden brug af hænder.

Lærerne har selv været på tre ti-mers kursus for at lære artistierne og for at lære at indtage en scene, smile, neje og bukke. Som artister.

Forældrene er med

Folkene bag Cirkus Toussini er ud-dannet cirkuspædagoger og tre af dem er læreruddannet.

- Fordelen ved cirkusprojektet er, at det både er for store og små, og at alle er nødt til at hjælpe hinanden, siger Solveig og tilføjer:

- Derved kommer alle til at vise deres styrker. Det gælder også børne-ne fra specialklasserne, som derved også får en vigtig fællesskabsfølelse. Lærerne håber, at de med trivselsu-gen kan få skabt en fælles forståelse hos både eleverne og deres forældre.

- Det er ikke nok, at vi forsøger at opbygge en forståelse og anerken-dende tilgang blandt eleverne. Det er også vigtigt, hvordan forældrene ta-

ler om skolen derhjemme, siger Sol-veig Aggerholm.

Derfor inviterede Husum Danske Skole kort før cirkusugen alle foræl-dre til en foredragsaften med Søs og Nanna, alias Søs Rask Andresen og Nanna Paarup fra skolekonsulenter. dk. Skoleforeningen har ofte brugt dem på kurser for lærere og pædago-ger, men i Husum ville de gerne dele den viden med forældrene.

De to skulle tale med forældrene om den anerkendende tilgang.

- Der kom 70 forældre. Det er mange, og det var en stor succes, si-ger Solveig.

I biologilokalet bliver der kogt bol-sjer i lange baner. De store elever håndterer den varme sukkermasse, som de forvandler til lange pølses. De bliver hurtigt givet videre til de mindre elever, der skal nå at klippe dem op til mundrette bolsjer, inden de bliver for kolde.

En af dem er Aennie Koziolk, der går i 6. klasse. Hun nyder trivselsugen.

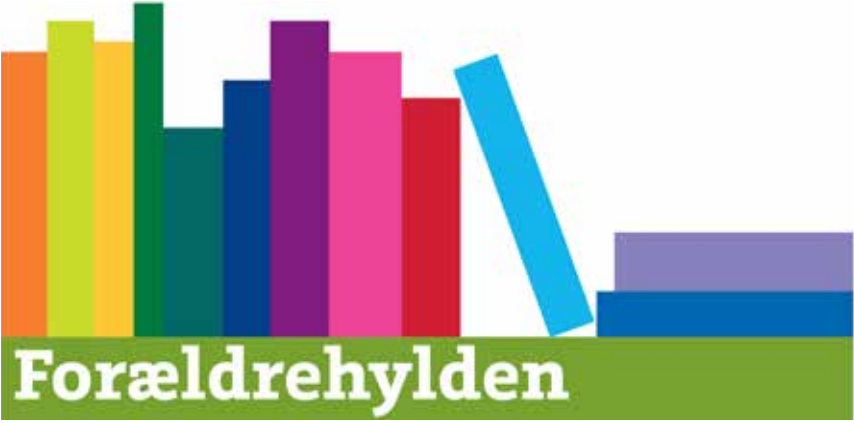
- Det er sjovt, fordi vi ikke har un-dervisning, siger hun, der allerede har været i gang med at jonglere.

Når bolsjerne er klippet, bliver de drysset med flormelis, så de ikke kli-stre, og pakket i små poser med sløj-fer og mærkater.

Cirkus-trivselsugen sluttede fredag den 9. oktober, i går, men trivsels-projektet stopper ikke.

- Ugen her er kun startskuddet. Fremover skal alle 4. og 5. klasser ha-ve et cirkusprojekt, siger Solveig Ag-gerholm.

Annelise Mølvig

Lette e-bøger til unge og voksne

Letbog.dk er en portal, hvor man kan downloade mange lette e-bøger helt gratis!

Siden er især henvendt til dem, som kan have svært ved at læse dansk – f.eks. hvis man er ordblind, har dansk som 2. sprog eller andet.

Lige nu er der op til 40 forskellige titler på letbog.dk, såsom krimier, romaner om gamle dage og bøger om kendte personer.

Letbog.dk er stiftet af Nyt Dansk

Litteraturselskab, som Folkebiblio-tekerne står bag. Selskabet har til formål at udgive bøger, som biblio-tekerne savner. De senere år er der derfor især udgivet flere og flere lette bøger, da vi gerne vil have endnu fle-re til at læse.

Tjek siden via vores hjemmeside: www.dcbib.dk

Inge Marie Bordinggaard Elechukwu
Børnebibliotekar ved Dansk Central-
bibliotek for Sydslesvig

Buster indtager Sydslesvig

Filmvisning

Film fylder meget i hverdagen, derfor skal børn lære at forholde sig til film. Det mener Gabriele Fischer-Kosmol, der er ansat i Skoleforeningens Center for Undervisningsmidler og arrangerer Buster-festival i Sydslesvig.

Ud af Skoleforeningens 42 grundsko-ler deltager 28 skoler i Buster-festi-valen.

1. og 2. klasserne skal se filmen »Fjernkongens Rige«, der handler om en lille kanindreng, der tager til det magiske rige for at finde sin mor.

3. og 4. klasserne ser filmen »Glas-kisten på isbjerget«, en film om kampen mellem det gode og det on-de, mellem heksen Sorte Mor og den gode troldmand, Hvide Far.

5. og 6. klasserne skal se »Fugleja-gten«, en film om en dreng, der sny-der for at vinde kampen om at se den mest sjældne fugl ved et ornito-log-stævne.

- Det er vigtigt at kunne tolke film og være en kritisk seer, siger Ga-briele Fischer-Kosmol og fortæller, at der til hver film følger undervis-ningsmateriale med. Der er en slags baggrundsmateriale til lærerne, en

anden slags til eleverne samt spørgs-mål til eleverne. Spørgsmålene går både på indholdet og på de filmiske virkemidler. I »Fuglejagten« lyder et af spørgsmålene:

»Da Victor fortæller sin far, at han har snydt med billedet, kommer de op at skændes. Hvorfor bliver Victor vred på sin far?«

- Buster-filmene tager ofte fat i lidt tungere emner, der giver meget at tale om, siger Gabriele og fortæller, at en af filmene sidste år handlede om konflikten mellem Israel og Pa-læstina, hvilket medførte mange dis-kussioner blandt eleverne.

Den første udgave af Buster var klar i 2000, og Sydslesvig har væ-ret med siden 2012. Det er Slesvigsk Samfunds Fond, Skoleforeningen og Center for Undervisningsmidler, der står bag Buster-filmenes turne i Syd-slesvig.

Annelise Mølvig

Fuglejagten handler om at prøve at snyde sig til at vinde.

Disse skolebørn har set Buster-filmen

• 2597 sydslesvigiske skolebørn fra 1. til 6.klasse har allerede set eller skal se Buster-film

• I Flensborg er det 1366 børn

• Slesvig 474

• Rendsborg 342

• og i Husum 415 børn

ADRESSEÆNDRINGER

Husk venligst at meddele eventuelle adresse-ændringer til **post@skoleforeningen.org** senest **20. november 2015**, hvis du plejer at modtage Skoleforeningens årsberetning med posten.

Eleverne så, hvordan Skjern å er blevet ført tilbage til sit oprindelige løb. De prøvede også trækfærgen i Skjern enge. Her skulle de ved hjælp af en stålwire selv trække sig over åen.

Natur, kultur og så lidt fodbold

Skoleekskursion

220 skolebørn fra Nordfrisland har tilbragt fire dage i Skjernområdet sammen med vestjyske skoleelever. Udover en fodbold dyst med 200 hold blev det til besøg på skoler og udflugter til seværdigheder.

Fodbolden var bare en detalje ifølge Horst-Werner Knüppel, der er skoleleder på Uffe-Skolen i Tønning.

Det tog to år at planlægge projektet »Vestjylland – Natur, kultur og fodbold«. Undervejs søgte arbejdsgruppen A.P. Møller Fonden om penge og fik 200.000 kroner.

- De mange positive tilkendegivelser fra alle samarbejdspartnere, ikke mindst elevernes begejstring og engagement gør, at mødet med en dansk hverdag skal videreudvikles, siger Horst-Werner og tilføjer:
- Jeg har allerede fået henvendelser fra flere folkeskoler og efterskoler i Skjern-området, der gerne vil have besøg af os til næste år.

Han fortæller, at en af Skjern-skolerne allerede har spurgt, om den må tage sine elever med på genbesøg på en af de tre sydslesvigske skoler.

Planen er da også at løfte projektet yderligere, og arbejdsgruppen håber, at fonden vil se positivt på en ny ansøgning.

Det var Uffe-Skolen, Hans Helgesen-Skolen i Frederiksstad og Bredsted Danske Skole, der satte deres tilsammen 220 elever på busser til Skjern i Vestjylland. Uffe-Skolen deltog med alle elever, hvorimod Hans Helgesen-Skolen og Bredsted Danske Skole lod deres 1. og 2. klasser blive på skolen.

- Vores 1.og 2. klasser klarede turen super, og jeg er sikker på, at begge skoler prioriterer anderledes fremover, siger Horst-Werner Knüppel.

Mange aktiviteter

Han har selv arbejdet i Skjern og bor der i weekenderne. Derfor spurgte hans gamle kolleger ham, om han ville tage sine elever med til den store skole-fodboldturnering i Skjern i anledning af turneringens tiårs jubilæum. Men en fodboldturnering var ikke nok til at tage af sted, synes han. Der skulle mere på programmet, blandt andet en direkte kontakt til jævnaldrende elever i kommunens skoler.

Det blev til en fire dages tur til Skjern-området. Her så eleverne blandt andet Skjern Ådal og hørte om, hvordan åen er blevet ført tilbage til sit oprindelige løb, bagefter var der gå- og løbeture i omegnens natur. Torsdag aften stillede studerende fra Aalborg Universitet op med et kemi-show, hvortil også nogle af de vestjyske børn kom.

Freitag skulle alle børnene i skole

Ikke mindst elevernes begejstring gør, at mødet med en dansk hverdag skal videreudvikles.

Horst-Werner Knüppel,
skoleleder på Uffe-Skolen i Tønning

på en af de lokale skoler. Mange af de større børn, det vil sige 4. til 8. klasse, ville gerne opleve en skoledag på en dansk efterskole.
- Der er en del efterskoler i området, og flere af dem har allerede sagt, at de gerne vil være med til næste år, fortæller Horst-Werner.

Om aftenen så de små tegne- og børnefilm og legede i hoppelopperland, mens de lidt større børn bowlede, spillede fodbold eller prøvede at skyde i Skydecentret. Lørdag aften blev aktivitetstilbuddene udvidet med en tur i svømmehallen.

Glæde ved dansk

- Vores børn lever i en tysk hverdag, og de får ikke kontakt til danske børn ved at komme på lejrskole på Vesterled, siger Horst-Werner og fortsætter:

- Det her er en unik måde at få forbindelse til danske børn på. Når de for eksempel står på skydebanen sammen med danske børn, så roser de hinanden, når det går godt, og griner sammen, når det kiks.

Nogle af børnene besøgte en kristen friskole, hvor der var morgenandagt. Den form for morgensamling havde de sydslesvigske børn aldrig oplevet før.

- Det er yderligere et kulturelement, siger Horst-Werner og fortæller, at han efter den fire-dages tur kan høre, at børnene er blevet mere glade for at bruge det danske sprog.

- De får også lært nye ord. Det giver naturligvis ikke det samme som en 14 dages ferie hos en dansk familie, men der er noget at bygge videre på, siger han.

Lørdag spillede halvdelen af børnene fodbold, og søndag den anden halvdel. 200 hold var der i alt. Resultatlisten viste, at sydslesvigerne fik kl.

Ny tur næste år

- Den fodboldtradition, ja for den

FOTOS: GUNNAR JOHANNSEN

1. klasse fra Uffe-Skolen danser sammen med 1. klasse på Skjern Kristne Friskole. Forrest er Maja, Halvar og Tobias fra Uffe-Skolen.

Uffe-Skolens 1. klasse stillede med to fodboldhold, Græshopperne og Sandormene. Begge tabte, den ene gang dog kun med 1:0 på et mål i sidste minut, men begge hold havde en fed oplevelse og nød at møde de vestjyske spillere.

sags skyld hele idrætskulturen, der samler de danske elever i de mange lokale klubber, kender vi ikke til i vores landsdel, siger Horst-Werner, men fortæller, at de sydslesvigske hold kæmpede tappert mod overmagten.

- I stedet for en sejr blev der sat andre mål, og der blev kæmpet til sidste dommerfløjt, siger Horst-Werner og fortæller, at specielt de små var glade, når der var mål – også selv om det var modparten, der fik målet.

De klasser, der ikke spillede, var i Wow-park med legeland og klatring i trækrønerne.

Søndag eftermiddag kørte de 220 sydslesvigerne hjem igen.

- Vi skal have flere skoler med til næste år, både sydslesvigske og vestjyske. Vi skal åbne hele paletten og være kreative i vores påfund, siger Horst-Werner Knüppel, der efter to års planlægning allerede er klar med idéer og udfordringer til næste års tur.

Annelise Mølvig

Ny skol

Ny stilling

Det var ønsket om livsforandring ka

Den nye skoledirektør gider ikke slåskampe på lavt dansk niveau. Når det gælder ishockey. Han forlader en stilling som rektor for Haderslev Katedralskole. Berørt over afskeden. Han tiltræder stillingen som skoledirektør for Dansk Skoleforening for Sydslesvig 1. januar. Det er ikke bare et nyt job. Det er en livsforandring for Lars Kofoed-Jensen, 54 år. Han har hovedfag i tysk og bifag i matematik. Er født på Sjælland, men betegner selv sin humor som jysk-tysk, og glæder sig til at flytte til Flensborg. Vel at mærke inden for gå-afstand fra Istedløven – og dermed Skoleforeningen i Stuhrsallee.

- Når man er dansk og samtidig er så begejstret for tysk, som jeg er, bliver det lidt som at komme hjem, siger han og fortæller, at han blandt andet glæder sig til at kunne fortælle vittigheder på tysk. Vel at mærke ikke den lærklaskende type, men den slags, der kører på ordspil.

I øjeblikket bor Lars Kofoed-Jensen, der i sin mail-adresse kalder sig Lars Kuhfuss, i et tre etager stort hus i Haderslev. Alene. Hans kone, Birgitte Dohm, der var lærer på Duborg-Skolen døde af kræft den 1. december 2009.

- Når man har været igennem et fire år langt kræftforløb, så svinde vennekredsen ind. Jeg har tætte, men geografisk fjerne venner, blandt andet »min bror i ånden« i Sverige, siger Lars og tilføjer:

- Dem, jeg kunne blive gode venner med her i Haderslev, er jeg chef for.

Da Lars Kofoed-Jensen havde skrevet under på jobbet som skoledirektøren skrev han til sine kolleger i Haderslev:

»Det har været en svær beslutning for jeg har altid og er fortsat utroligt glad for mit arbejde på Haderslev Katedralskole – men den private Lars har brug for en livsforandring. Jeg tror, at muligheden for at »vende hjem« til Sydslesvig, hvor jeg trods min sjællandske baggrund fandt en hel særlig tilknytning gennem min tid på Duborg-Skolen, er den helt rigtige udfordring til mig. Sydslesvig er på forunderlig vis broen mellem det danske og det tyske – og den verden føler jeg mig hjemme i og håber at kunne bidrage til gennem min viden og værdier inden for uddannelse.«

Solidaritet

Da Lars og Birgitte mødte hinanden, arbejdede han i Aalborg, men søgte job på Duborg-Skolen, hvor hun arbejdede. Her var han fra 1999 til 2003, da han blev rektor for Haderslev Katedralskole.

Han husker fra dengang, at der var et skel mellem Skoleforeningen og lærerne.

- Jeg bed mærke i, at mange kolleger opfattede Skoleforeningen næsten som en modstander. Det er mit store ønske, at når Skoleforeningen fylder 100 (2020, red.), så er Skoleforeningen »os«, siger Lars Kofoed-Jensen og tilføjer:

- Jeg har ikke lynopskriften på det, men jeg ønsker ikke den afstand mellem medarbejdere og Skoleforeningen.

Han tilføjer, at det kan have ændret sig. Det er 12,5 år siden, han arbejdede på Duborg-Skolen. Desuden finder han ikke, at det ikke er et særligt sydslesvigsk fænomen, men noget han også kender fra danske gymnasier:

- Nogle føler ikke solidaritet med deres skole, men kun med deres egen lille biks.

Skoleinspektør føler, han vender hjem

Kombineret med kærlighed til det tyske og kendskab til Sydslesvig, der gjorde, at Lars Kofoed-Jensen søgte jobbet som skoleinspektør for Dansk Skoleforening for Sydslesvig.

FOTO: LARS SALOMONSEN

“ Når man er dansk og samtidig er så begejstret for tysk, som jeg er, bliver det lidt som at komme hjem!

Lars Kofoed-Jensen,
Ny skoleinspektør for
Dansk Skoleforening for Sydslesvig

Den store forskel på skoler og andre arbejdspladser er ifølge den nuværende rektor og kommende skoleinspektør, at skolen er et værdiselskab.

- Ungerne skal have det bedste.

Netværk

På Haderslev Katedralskole er han kendt for at have tæt kontakt til såvel elever som lærere. En af måderne, han har skabt sig et netværk på, er, at han gerne tager vikartimer i tysk og matematik. Desuden besøger han to gange om året alle klasser: 20 – 30 minutter, afhængig af, hvad de skal tale om. Her beder han altid eleverne fortælle ham, hvad de synes, han bør vide.

En af runderne handlede om elevernes vaner omkring at gå på nettet. Her kombinerede han samtalen med et spørgeskema.

Ved siden af er han involveret i elevrådets arbejde.

- Nu skal jeg ud og lede ledere. Jeg ved endnu ikke, hvordan jeg skal skabe mig et netværk, men jeg finder en måde, siger Lars og tilføjer, at han også gerne vil lave noget med de sydslesvigske elevråd, men først skal han finde ud af hvordan.

- Jeg har ikke svaret endnu. Jeg skal sætte mig ind i mange nye ting, så det sker ikke den første dag, siger han.

Dog ved han, at han som noget af det første vil tage rundt og besøge alle institutioner.

- Det er mit bud, at jo længere væk de er fra Flensburg, jo længere væk er de også mentalt, siger han, men erkender også, at han nok ikke kan holde tæt, løbende kontakt med alle institutioner.

Han ved også, at han gerne ser, at

institutionslederne, skolelederne og lærerne i Skoleforeningen netværker med danske kolleger.

- Vi skal ikke tage alt fra Danmark, men vi skal være i kontakt med den danske hverdag, samtidigt med at vi tager det bedste fra den tyske, siger han og skynder sig at tilføje:

- Hvis jeg skal slå igennem, skal jeg ikke missionere. Missionærerne kom efter 2. Verdenskrig – om lidt skriver vi 2016.

Sproglæde

Selv om Lars Kofoed-Jensen har universitetsgrad i tysk og matematik, så var han sproglig student.

- Jeg valgte ikke den sproglige linje, fordi jeg ikke kunne finde ud af matematik, men fordi jeg er glad for sprog, fortæller Lars og taler varmt om, at det at kunne tysk åbner op for 100 millioner nye venner.

Når han slapper af, sker det ofte med en tysk krimi. Enten direkte på tv eller via en app på mobilen. Han kalder dog sig selv en tøsedreng, fordi han gerne ser kærlighedsfilm som »Pretty Woman« og »Notting Hill« sammen med Birgittes to nu voksne døtre. Med dem deler han også gerne film som »Keinohrhasen« og »Kowääh«, fordi de kan være fælles

om det tyske.

- Jeg har slet ikke tal på, hvor mange gange vi har set dem. Faktisk har jeg plakaten med det Chagall-maleri fra Notting Hill, som Anna (Julia Roberts) overrækker William (Hugh Grant), indrømmer han med et stort smil.

Lars Kofoed-Jensens sproglæde smitter også af på hans holdning til sproget i de sydslesvigske skoler:

- Jo bedre de er til dansk, jo bedre klarer de sig i skolen. Derfor må vi prøve at finde ud af, om der er flere veje til at lære det danske, siger han og fortsætter:

- Vi har en særlig forpligtelse over for de børn, der er sat i de danske skoler af deres forældre. Det er ikke altid forældrene ved, hvad det er.

Han fortæller, at på Haderslev Katedralskole er eleverne begyndt at lave flere videoopgaver i tysk fremfor tyske stile.

- Vi skal turde blive ved at med at lokke dem til at lære.

Sport

Uden for skolekredse er Lars Kofoed-Jensen kendt i badminton-kredse og sidder blandt andet i bestyrelsen for Badminton Danmark. Han har været træner på højt niveau og med til at uddanne mange nye trænere

i Danmark – men var som spiller højest nummer 1000.

- Men dengang var vi næsten 200.000, der spillede badminton i Danmark, så der var mange jeg kunne slå, tilføjer han.

Men så er der det med ishockey. Det spiller han ikke. Han ser også kun få kampe, men siden han var barn og en onkel fra Toronto i Canada sendte ham ishockeybilleder fra Toronto Maple Leafs, har han været fan af den klub.

- Toronto var den første klub, der havde en europæer på holdet. Og det var en svensker, siger Lars og fortæller med stor veneration om, da han så Toronto i en træningskamp i 2003 i Sverige.

- Jeg var næsten 50, inden jeg så dem spille en rigtig kamp – altså en

NHL-kamp. Det var i 2010 i Madison Square Garden. Jeg har også set VM i ishockey. Det største var i Globen i Stockholm i 2013. Her så jeg både de to kvartfinaler, semifinalerne og finalen, som Sverige vandt. Alt sammen fra onsdag til søndag, siger han og tilføjer:

- Jeg gider ikke slåskampene på lavt dansk niveau.

Derfor har han heller ikke set ret mange kampe med Sønderjyske Ishockey – selvom dansk ishockey efter hans mening er blevet meget bedre end i 70-erne, hvor interessen for ishockey startede.

- Der er for meget slagsmål, men det er de jo nødt til, når de ikke kan løbe stærkt nok, kommer det med lige dele sarkasme og lune.

Annelise Mølvig

FOTO: ANNELISE MØLVIG

Lars Kofoed-Jensen kommer fra en stilling som rektor for Haderslev Katedralskole. Få dage efter udnævnelsen til skoleinspektør skulle han sammen med kolleger på studietur til Stockholm og Helsinki.

Lars Kofoed-Jensen,
Ny skoleinspektør for Dansk Skoleforening for Sydslesvig

“ Jeg har ikke lynopskriften på, hvordan Skoleforeningen bliver til et »os«, men jeg ønsker ikke den afstand mellem medarbejdere og Skoleforeningen.

Ferierejserne skal have et løft

Fællesrådsmøde

Skoleforeningens formand Udo Jessen præsenterede nye tiltag, der skal udvikle de sydslesvigske børns ferierejser.

Torsdag aften var der ordinært Fællesrådsmøde på Cornelius Hansen-Skolen i Flensborg. I sin beretning kom Skoleforeningens formand Udo Jessen ind på de udfordringer, der venter, og kastede blikket tilbage på de opgaver, der er blevet løst siden det sidste ordinære Fællesrådsmøde. Bland udfordringerne er de sydslesvigske skoleelevers ferierejser.

- Sommerferierejserne indtager fortsat en helt central rolle i vores arbejde, ja, det er direkte og ærligt talt en hjertesag for os. Det er derfor et problem, at efterspørgslen i Syd-slesvig på værtsfamilier i Danmark fortsat er stor, mens antallet af ferieværter i Danmark i de seneste år er faldet markant. Vi har derfor gjort os nogle tanker om, hvordan Skole-

nævnte tiltag, der synliggør projektet som helhed og alligevel kan bruges målrettet i forhold til de enkelte målgrupper, sagde han

Helt forpustet

- Når jeg ser tilbage på det forløbne år, kan jeg blive helt forpustet af at tænke på, hvad der alt i alt er sket af spændende og udviklende tiltag inden for Skoleforeningens mange områder. Jeg vil derfor gerne sige tak til jer alle for den levende interesse for vores arbejde, jeg har mødt i det forløbne år. Jeg har oplevet en rigdom af aktiviteter og bestræbelser, der alle har til formål at leve et sydslesvigsk dansk liv med fokus på læring, kreativitet og udvikling, sagde han.

Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

foreningen og Grænseforeningen i et samarbejde kan revitalisere sommerferiebesøgene i Danmark, sagde Udo Jessen på mødet

- Overordnet set foreslår vi, at sommerferiebesøgene fremover skal basere på gensidighed og gøres mere attraktive, så både feriebarn og ferievært oplever, at de får noget ud af projektet. Mere konkret er det tanken, at børn fra Danmark kan komme på sommerferiebesøg i Sydslesvig både i form af genbesøg hos de sydslesvigske feriebørn og som envejsbesøg, at værtsfamilierne i Danmark og Sydslesvig skal modtage en tak i form af en gratis sommerferieoplevelse, at der etableres netværk blandt sydslesvigere i Danmark via Duborg-Samfundets adressekartotek og eksisterende grupper på Facebook, at der udvikles en kampagne målrettet øboere, som vil være oplagte ferieværter i sommerferien, at der rekrutteres nye konsulenter, der skal finde ferieværter i Danmark, at der etableres en sommerferie-camp i Sydslesvig, der giver makkerpar bestående af et barn fra Danmark og et barn fra Sydslesvig mulighed for at mødes til en stor camp, og at der udvikles PR-materiale til alle oven-

Det forgangne år bød desværre også på en skolelukning.

- Men selv om vi ved dette skoleårsskifte måtte erkende, at elevtallet på Ladelund-Tinningsted Danske Skole havde udviklet sig på en måde, så der ikke længere var basis for at opretholde en skoledrift på stedet, er det generelle indtryk, at situationen for vores daginstitutioner og skoler ser noget anderledes ud. Den generelle tendens viser en særdeles stabil tilgang, sagde Udo Jessen.

- I styrelsen følger vi selvfølgelig udviklingen og vurderer løbende, om der skal foretages ændringer. De fleste mennesker tror, at strukturelle forandringer er lig med besparelser og nedlæggelse af institutioner. Det kan selvfølgelig være tilfældet; men i en vækstperiode eller i en periode, hvor Skoleforeningen er inde i en meget stabil udvikling, giver det mening at se på, om vi kan forandre, så der rundt omkring i regionerne i Sydslesvig kan etableres bæredygtige enheder, der modsvarer den generelle tendens til blot ukritisk at nedlægge institutioner ud fra en økonomisk og meget centralistisk tankegang.

Daniel Dürkop

FOTOS: DANIEL DÜRKOP

Skoleforeningens direktør Anders Molt Ipsen i diskussion med sin efterfølger Lars Kofoed-Jensen.

Nogle gange deler det 39 mand store orkester sig op i mindre grupper.

Musikvenner på tværs af alder

Orkester

Frederiksstad Orkestret har ti års jubilæum. Der er både børn, gymnasieelever og voksne med i orkestret, der har givet omkring 70 koncerter siden 2005.

Otte år gammel forelskede Rebecca sig i Frederiksstad Orkestret.

- Jeg kan tydeligt huske det. Jeg hørte orkestret til en julekoncert. Det var orkestrets allerførste, og det var rigtigt fedt. Jeg forelskede mig lidt i bandet, siger Rebecca Beland, der har været med lige siden og spiller basklarinet. Hun går på A. P. Møller Skolen og bliver student til sommer.

På det tidspunkt spillede både hendes far og bror i bandet.

- Jeg ville være en del af orkestret og en del af fællesskabsfølelsen, og så ville jeg gerne lære at spille af Bente (Stenger, red), husker Rebecca. Den gang var hun så lille, at hun måtte have en speciel høj skammel for at kunne nå op til basklarinetens mundstykke.

Bente Stenger er ansat af Skoleforeningen. Ud over at være leder af det 39 mand store Frederiksstad Orkestret, leder hun også Aspirant-orkestret og SKURK (også Skoleforeningens orkester) samt underviser i klarinet og saxofon på skolerne i Husum, Frederiksstad og Tønning samt på A. P. Møller Skolen.

Frederiksstad Orkesteret fejrer ti års-jubilæum den 14. november. Dagen bliver markeret med udgivelse af en cd, orkester-T-shirts samt en

jubilæumsfest for nuværende og tidligere medlemmer af orkestret samt for de personer, der har støttet udviklingen af orkesterarbejdet.

Bente Stenger har talt op, at orkestret har givet 70 koncerter siden oprettelsen for ti år siden.

Et af medlemmerne er Poul Ziegert, 12 år, der går på Husum Danske Skole.

- Nogle drenge synes, at det er en pigedims at spille i orkester, siger han, der kom med, da han var otte år og spiller altsaxofon, fordi han syntes, det var sejt med alle de knapper. Ved siden af spiller han også fodbold og badminton.

En ting er sikkert, orkestret spiller aldrig marcher, men ellers alt fra jazz over funk og pop til soul og rock. Det betyder, at de også tager nye hits op, som da Gangnam Style erobrede verdenen, ligesom de lige har spillet et norsk hit »Take on me« med A-ha, fordi orkestret har været på tur i Norge.

Der er også en lille gruppe voksne med i orkestret, blandt andet nogle forældre.

- Det er dejligt, at vi er aldersmæssigt blandet, siger Gabi Beland, der er mor til Rebecca, og forklarer:

- For mig er det ikke »Lille Poul«, han er min saxofon-partner, der har

spillet mange flere år end mig.

- Orkestret gør også, at vi får venner på tværs af de forskellige skoler, siger Lilli Rachenpöhler, der går i 6.klasse på Hans Helgesen-Skolen.

Orkestret øver 1,5 time hver uge, men skal hver især også øve derhjemme.

- Jeg har en aftale med min mor om, at jeg skal øve en halv time hver dag, siger Lilli Rachenpöhler, og tilføjer, at hun synes, det er sjovt. Hun hørte orkestret, da hun gik i første klasse, og ville være med, fordi det spillede så godt.

Orkestermedlemmerne fortæller, at der altid kommer mange til koncerterne. Både unge og gamle, folk fra mindretallet og fra flertallet.

- Vi spiller altid til årsmøderne, og dermed er vi med til at vise nogle af de forskellige facetter i mindretallet, siger Rebecca, hvilket får Poul til at tilføje:

- Man kan sige, at vi laver reklame for mindretallet, fordi folk kommer for at høre vores musik.

Bente Stenger fortæller, at orkestret ikke kun spiller inden for mindretallet, men også til arrangementer, der ikke har noget med mindretallet at gøre. For eksempel på Pakhuset i Tønning og i tyske kirker.

Annelise Mølvig

Mindretallet slipper for sparekniven

Fællesrådsmøde

I sin hilsen på Skoleforeningens Fællesrådsmøde kom Sydslesvigudvalgets formand Kim Andersen ind på den danske regerings finanslovsforslag, som rummer et generelt sparekrav på 2 procent i blandt andet undervisningsministeriet.

- Og dette sparekrav gjaldt også det danske mindretal indtil cirka en uge

før, lovforslaget skulle præsenteres. Så fik vi sparekravet væk, sagde Kim Andersen på mødet.

- Vi taler om besparelser for årene 2016-2019, så det var blevet til mange penge. At vi er blevet skånet, gør nogle ting rigtig meget lettere, sagde Kim Andersen, som også redegjorde for nogle af de ændringer i den dan-

ske Sydslesviglov, som kommer til at gælde fra efter det næste Folketingsvalg.

- Det er blevet besluttet, at undervisningsministeren hver andet år skal afgive en beretning om det danske mindretal til Folketinget, som så skal diskuteres i salen, sagde han.

Daniel Dürkop

Vuggestuer i hurtig udvikling

Fællesrådsmøde

Hvis alt går som planlagt, nærmer Skoleforeningen sig de 600 vuggestuepladser i 2017. Det skønner den nu afgående chef for Børne- og Skolefritidskontoret, Birgit Messerschmidt. På Fællesrådsmødet gav hun sammen med den nye dagtilbudschef Petra von Oettingen en oriente-

ring om udbygningen af vuggestuepladser.

Som det næste skal der bygges en vuggestue i Harreslev. Skoleforeningen er i forhandlinger med kommunen, som har sagt ja til at stille en grund til rådighed og støtte byggeriet med op til 700.000 euro udover de

tilskud, der gives igennem forbunds- og delstatsmidler. Desuden skal der opføres en tilbygning ved Ringvejens Vuggestue i Flensborg, så den kan udvides med 20 pladser. Der er også planer om vuggestuegrupper i Husum og Skovlund, Nibøl og Hostrup.

Daniel Dürkop

Erfaringens mand blev hentet ind udefra

Sydslesvigudvalg

Kim Andersen er igen formand for Sydslesvigudvalget. Det udvalg, der via Undervisningsministeriet knytter mindretallet i Sydslesvig til Folketinget. Han vil ikke diktere, hvordan mindretallet skal være, men håber, at især lærerne vil engagere sig lidt mere i mindretalsarbejdet.

FOTO: ANNELISE MØLVIG

- Jeg tror ikke, vi kommer langt med at sige, hvad sydslesvigerne skal. Vi er ikke driftsherrer, og der er ikke en færdig manual for, hvad mindretallet skal være. Det siger Kim Andersen, Venstre, der røg ud af Folketinget efter valget i juni, men i august alligevel blev udpeget til at være formand for Sydslesvigudvalget. Det udvalg, han har været formand for fra 2004 til 2011 og menigt medlem fra 2011 og frem til nu, da han igen er formand.

Selv om han ikke vil definere, hvordan mindretallet skal være, gør han sig tanker om, hvad der vil gavne mindretallet. En af tankerne er, at det vil gavne mindretallet, hvis flere lærere engagerer sig i foreningslivet i fritiden.

- Det vil være godt, hvis flere i mindretallet vil uddanne sig til lærere og efter nogle år på skoler i Danmark vende tilbage til Sydslesvig og engagere sig, siger Kim Andersen og taler om, at de lokale foreninger inden for Sydslesvigs danske ungdomsforeninger, SdU, og Sydslesvigsk Forening, SSF, har brug for det.

- I gamle dage var lærerne en solid drivkraft i mindretallets foreninger. Det er mit indtryk, at den rolle for nogle lærere fylder knap så meget i dag, siger han, men tilføjer samtidig, at det måske er en del af tidsånden.

- Det er mit stille håb, at lærere og andre, der er arbejder i mindretallet, vil engagere sig og give sig selv til fællesskabet ved at gøre lidt mere, end der står i kontrakten. Det vil være godt for den enkelte og for mindretallet, siger formanden for Sydslesvigudvalget og fortsætter:

- Den arbejdskraft vil give vitaminer til mindretallet. Derfor vil jeg appellere til, at man udviser det engagement.

Glad for mindretallet

Det var ingen selvfølge, at Kim Andersen igen skulle være formand for Sydslesvigudvalget. Ved folketingsvalget i juni i år gik Venstre tilbage, og han røg til sin egen store overraskelse ud af Folketinget.

- Jeg har følt mig hjemme på Christiansborg, men nu har jeg ikke længere noget kontor, siger Kim Andersen, mens han fører os ind i Snapstinget, der er folketingsmedlemmernes kantine. I køkkenet hilser han på og fortæller, at selv om han ikke længere sidder i Folketinget, er han udpeget til at være formand for Sydslesvigudvalget. »Har I hørt om det før«, spørger han uden at forvente et svar, inden han med kaffe og croissant i hånden fører sin gæst ind en af Snapstingets rolige lounges.

-Jeg blev glad, da Ellen Trane Nørby (minister for børn, undervisning og ligestilling, red.) ringede og spurgte, om jeg ville være formand, siger han og fortæller, at han altid har været glad for at arbejde for mindretallet og også ved, at nogle i mindretallet har foreslået undervisningsministeren, at hun hentede ham tilbage som formand.

- Der er noget opbyggeligt i udvalgets arbejde, og sydslesvigerne er rare mennesker at arbejde sammen med, synes Kim Andersen.

13. august, to måneder efter valget, blev han udpeget.

Tid til fokus

- Jeg tror ikke, at det vil være et handicap, at jeg ikke er medlem af

Kim Andersen er ny formand for Sydslesvigsudvalget. Genbrugsformand er måske det rigtige ord. Han er udpeget, selv om han ikke længere er valgt til Folketinget – det betyder blandt andet, at han ikke mere har et kontor på Christiansborg, men må låne sig frem.

Folketinget. Da jeg var medlem af Folketinget, talte vi jo ikke mindretal hele tiden, siger han og fortæller, at han nu vil have mere tid til arbejdet i Sydslesvigudvalget og bedre tid til at mødes med politikere og foreningerne både i Danmark og Sydslesvig, end da han sad i Folketinget.

- Nu kan jeg holde fokus på en sag i stedet for at have travlt med alt muligt, siger han og tilføjer:

- Jeg er også glad for at møde tilid hos mine tidligere kolleger her på Christiansborg.

Forskellige holdninger

I Sydslesvigudvalget sidder ud over Kim Andersen Christian Juhl fra Enhedslisten, Christian Rabjerg Madsen fra Socialdemokraterne og Merete Dea Larsen fra Dansk Folkeparti, alle nye medlemmer af udvalget. Desuden gengangeren Martin Henriksen fra Dansk Folkeparti. Han har flere gange sagt, at sydslesvigerne må træffe et valg om, hvorvidt de

er danskere eller tyskere, og at det er nødvendigt, at mindretallet taler mere dansk.

- Der er holdningsforskelle i udvalget, men også et godt samarbejde. Sådan er det på Christiansborg, siger Kim Andersen og forklarer, at Sydslesvigudvalget adskiller sig fra andre udvalg ved at sidde på såvel de politiske beslutninger som på bevilningen af de 500 millioner, mindretallet plejer at få bevilget årligt.

Han mener, at det kendetegner medlemmerne af udvalget, at de interesserer sig for Sydslesvig og mindretallet.

- Det er min grundlæggende opfattelse, at vi ikke skal fortælle sydslesvigerne, hvad de skal. Hvis mindretallet er anderledes om 20 eller 50 år, så er det udviklingen, siger Kim Andersen og tilføjer:

- Vi lever jo også i en anden tid i dag, end da mindretallet opstod. Vi lever i dag i en tid, der er bedre for almindelige mennesker, og det har

mindretallet del i – mindretallet er medvirkende til, at vi i dag har tillid og fleksible forhold omkring grænsen.

Samtidig mener Kim Andersen, at der er nogle grundlæggende forudsætninger for at være medlem af et åbent mindretal:

- Det kræver, at man kender til det danske samfund og dansk kultur og kan forstå og tale dansk på et rimeligt niveau, men et sindelagsmindretal skal ikke vægtes og vejes på en guldvægt.

Det er samtidig det, der ifølge Kim Andersen kan være svært ved den nye lov om dobbelt statsborgerskab:

- Der er nødt til at være nogle regler for, hvornår man som tysk statsborger også kan blive dansk statsborger, og så går der jura i den, siger han.

Hjælp til udviklingen

Selv om Kim Andersen anerkender, at mindretallet udvikler sig, så me-

ner han ikke, at der sker en positiv udvikling af sig selv. Det er her, han mener, at lærerne og Dansk Skoleforening for Sydslesvig spiller en rolle.

Han betegner Skoleforeningen som en stærk organisation præget af kvalitet og dygtighed.

- Der hersker en faglig og saglig selvforståelse, der er med til at udvikle den aura af integritet, der står om Skoleforeningen, siger han og taler om det engagement, han møder hos alle, pedeller, pædagoger og lærere. Samtidig er det, han efterlyser, at de også engagerer sig mere i mindretallets andre foreninger og ved at give sig selv til mindretallet.

Samtidig ser han gerne, at mindretallets mange bygninger og faciliteter bliver brugt mere.

- Jeg har svært ved at se, hvordan vi kan forvente, at en positiv udvikling sker af sig selv, siger den nye, men erfarne formand for Sydslesvigudvalget.

Annelise Mølvig

Sydslesvigudvalget

- Hører under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
- Er bindeled mellem det danske mindretal i Sydslesvig og Folketinget og regeringen
- Sydslesvigudvalget træffer efter ansøgning afgørelse om tilskud og lån til aktiviteter til gavn for det danske mindretal i Sydslesvig
- Sydslesvigudvalget kan rådgive ministeren om forhold af betydning for det danske mindretal i Sydslesvig. Det kan ligeledes rådgive andre ministre om ordninger på deres områder for det danske mindretal i Sydslesvig
- Folketinget kan i helt særlige tilfælde vælge et eller flere medlemmer, som ikke er medlem af Folketinget. Ministeren udpeger formanden blandt de valgte medlemmer

Kim Andersen

- Kim Andersen, fylder 58 den 17. oktober
- Bor i Skanderborg
- Sad i Folketinget for Venstre fra 1998 til 2015
- Har blandt andet været viceborgmester i Skanderborg og siddet i amtsrådet
- Har arbejdet som pressechef i Dansk Landbrugs Grovvarereselskab og været koncerninformationschef i Aktieselskabet Korn- og Foderstof Kompagniet i Viby.
- Uddannelse: Handelseksamen, herefter gennemført en erhvervsuddannelse hos Danske Slagterier og ESS-Food.

FOTOS: LARS SALOMONSEN

Selv om prinsesse Benedikte var på privat besøg på A. P. Møller Skolen, havde hun selskab af den danske ambassadør i Berlin, Friis Arne Petersen, der sidder til venstre for prinsesse Benedikte. Til højre sidder Grethe Marie Bay, der er gift med generalkonsul Henrik Becker Christensen. Yderst til højre sidder Birgit Jürgensen-Schumacher, der er næstformand i Skoleforeningen

Prinsessen inviterede sig selv

Prinsessebesøg

- Det er en fantastisk flot, meget glad, lys og åben skole, sagde prinsesse Benedikte, efter at hun havde været på privat besøg på A. P. Møller Skolen og var blevet vist rundt af rektor og havde mødt nogle af eleverne.

For to år siden fik A. P. Møller Skolens rektor en henvendelse fra kongehuset om, at prinsesse Benedikte ønskede at komme på privat besøg for at se skolen.

- Jeg havde hørt om skolen og tænkte, at jeg gerne ville se den, forklarede prinsesse Benedikte til Fokus.

Alle skolens elever var samlet, da prinsessen ankom. Fulgt af Danmarks ambassadør i Tyskland, Friis Arne Petersen, og generalkonsul Henrik Becker-Christensen og frue, Grethe Marie Bay, samt prinsessens hofdame Kristina Treschow.

- Det er en anerkendelse af Skoleforeningen og mindretallet, at prinsesse Benedikte ønskede at besøge A. P. Møller Skolen, sagde Birgit Jürgensen-Schumacher, der er næstformand i Skoleforeningen, der sammen med A.P. Møller Skolens rektor Jørgen Kühl tog imod prinsessen.

I sin velkomsttale fortalte Jørgen Kühl om skolen, som dronning Margrethe, prinsesse Benediktes storesøster, indviede i september 2008. Han fortalte, at skolen er den nyeste og største i Sydslesvig, og at det ikke er ualmindeligt, at eleverne må bruge to timer eller mere på at komme i skole – og det samme hjem igen. Al-

ligelvel vælger de den danske skole, selv om de har en tysk skole lige om hjørnet.

- Eleverne fastholder det valg, deres forældre har truffet for dem, men det kræver vedholdenhed at fastholde danskheden, sagde Jørgen Kühl, mens prinsesse Benedikte lyttede opmærksomt.

Han fortalte endvidere, at mindretalsvirkeligheden i den sydlige del af Sydslesvig er en ganske anden end i Flensborg-området. Hvor Flensborg stadig bliver mere to-sproget, findes dansk sprog og kultur næsten kun i mindretalssammenhænge syd for Flensborg.

- Vi står i taknemmelighedsgæld til Danmark. Uden Danmark, kongehuset og alle de mange gode danskere, der støtter mindretallet, ville det være ulige vanskeligere at være dansk mindretal, sagde Jørgen Kühl.

Han fortalte i sin tale, at det er en tradition en gang om året at sige tak for A. P. Møller Fondens gave ved at mindes navngiveren Arnold Peter Møller, der blev født 2. oktober 1876.

- I år har vi valgt at benytte Deres Kongelige Højheds besøg til at markere A. P. Møllers fødselsdag. Derfor er der fødselsdagskage til alle, sagde rektor.

Prinsessen smilte stort, da flere af eleverne kom med glædesudbrud.

Derefter sang skolens musikelever: Solopgang fra det høje, inden Jørgen Kühl viste prinsesse Benedikte og følge rundt på skolen.

Allerøverst oppe besøgte hun 13-3, der havde samfundsvidenskab og direkte udsigt til Slesvig domkirke. Hun fik også lejlighed til at tale med 11-5, en idrætsprofilklasse, der havde matematik.

- Det er en fantastisk flot og meget glad og åben skole, sagde prinsesse Benedikte til Fokus efter rundvisningen og tilføjede:

- Det er sjældent at se en så lys skole. Jeg tror, at børn og unges trivsel bliver positiv i lyset fremfor i mørke, og man lærer nemmere, når man er glad.

- Prinsesse Benedikte var meget interesseret i at høre om arkitekturen, pædagogikken og Skoleforeningen. Hun talte også med eleverne. Ja – hun var bredt interesseret, fortalte Jørgen Kühl.

- Prinsessen kiggede på kortet over Sydslesvig og så, hvor langt eleverne har til skole, supplerede Birgit Jürgensen-Schumacher.

Annelise Mølvig

Prinsesse Benedikte

- Søster til dronning Margrethe (ældst) og dronning Anne Marie (yngst)
- Gift med prins Richard og bosat på Berleburg Slot i Nordrhein-Westfalen
- Prinsesse Benedikte repræsenterer ofte dronning Margrethe ved officielle og halv-officielle arrangementer
- Er protektor for utallige danske og internationale organisationer inden for blandt andet sundhed, hestesport og spejderbevægelsen
- Er rykket ned på en 12. plads på tronfølgelisten, efter at kronprins Frederik og prins Joachim hver har fået fire børn

Juliette Lang er 12 år og går i 7. klasse på A. P. Møller Skolen. Hun var dagens blomsterpige, der skulle neje og give prinsesse Benedikte en buket.

Eleverne kastede sig over fødselsdagskagen. Den er hjemmebagt, bemærkede en af pigerne, mens hun satte chokoladekagen til livs.

Læsefestival i 2017

Beslutningen er taget, men rammerne og indholdet mangler. Skoleforeningen vil sammen med Dansk Centralbibliotek, Sydslesvigsk Forening og Flensborg Avis' børnesider Zeit-ung planlægge en læsefestival, der skal finde sted om to år. Parterne skal mødes første gang omkring begyndelsen af november.

- Det bliver et idemøde, hvor vi begynder at tale om, hvad læsefestivalen skal indeholde, siger Katrin Lass, der er Skoleforeningens formand for sprog og læsning. Hun ser for sig en læsefestival, der samler al læseaktivitet i Sydslesvig lige fra vuggestuebørnene til bibliotekets allerældste læsere.

- Det bliver fedt at være sammen om en fælles læsefestival, siger hun.

Annelise Mølvig

Elever mødte bogfolket

Forfattere, illustratører og oversættere var på »arbejdende kursus« på Jaruplund Højskole. De kom sidste søndag og rejser i dag lørdag den 10. oktober.

Onsdag tog en del af dem ud til biblioteker, børnehaver, grundskoler og gymnasieklasser i Sydslesvig. 10. årgang på Cornelius Hansen-Skolen fik besøg af forfatteren Martin Petersen.

Op til besøget har de læst det meste af hans »Med ilden i ryggen«, som han fik Kulturministeriets børnebogspris for, da den udkom i 1999. Den handler om de 244.000 tyske flygtninge, der var i Danmark fra 1945 til 1949.

- Den handler jo om Tyskland, tyskere og Danmark, sagde han til eleverne og fortalte, at mange af hans bøger handler om flugt.

- I må gerne hade den. I må gerne sige, at I har kedet jer hele vejen igennem, sagde Martin Petersen, der efterlyste spørgsmål fra eleverne.

De havde mange: Er hovedpersonen Claus virkelig? Hvor lang tid tager det at skrive en bog? Hvorfor ville du være forfatter? Han fortalte også eleverne, at han har arbejdet som frivillig i en flygtningelejr i Kroatien i 1995, og de oplevelser trækker han på, når han skriver, lige som han også tager episoder fra sin egen barndom med. Når børnene i bogen driller hinanden, så har han fået inspirationen fra den måde han og hans søster drillede hinanden på.

Eleverne hørte om hans research, blandt andet at han var rejst til det tidligere Østpreussen. Det ligger i dag i Polen. Her havde han besøgt byen Elbląg og gjort den til hovedpersonens hjemby.

- Det kunne være sådan et hus, hvor Claus har boet, sagde Martin Petersen og viste et billede af et slidt hus med flere lejligheder.

Dansklæreren for den ene 10. klasse, Hanne Prühs, fortalte, at Center for undervisningsmidler havde bemærket, at de havde bestilt flere af Martin Petersens bøger, derfor ringede centret og sagde, hvis I vil have besøg af Martin Petersen, skal I sige ja nu.

Annelise Mølvig

Forfatteren Martin Petersen